

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5538/2021
20.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Гордане Комненић, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милош Стојановић, адвокат у ..., против тужене „Credit Agrikole Srbija“ ад Нови Сад, коју заступа Младен Аврамовић, адвокат у ..., ради утврђења и стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 4445/2018 од 08.06.2021. године, у седници одржаној дана 20.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 4445/2018 од 08.06.2021. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Новом Саду Гж 4445/2018 од 08.06.2021. године у преиначујућем делу, тако што се пресуда Основног суда у Новом Саду П 8723/2017 од 18.09.2018. године потврђује и жалба тужиоца ОДБИЈА као неоснована, а одбија се захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој на име накнаде трошкова ревизијског поступка исплати износ од 18.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 8723/2017 од 18.09.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је предлог тужене за одређивање прекида поступка. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је ништава и да не производи правно дејство одредба члана 2. став 7. уговора о дугорочном стамбеном кредиту број .. од 30.03.2012. године, закљученог између тужиоца и тужене банке, а која гласи: „административни трошак обраде кредита од стране банке износи 1% на износ одобреног кредита, односно 100 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС, а корисник кредита и солидарни дужник су сагласни да банка

једнократно наплати све тршкове везане за пуштање кредита на дан пласмана кредита путем задужења корисникових текућих рачуна и текућих рачуна солидарног дужника код банке. Сагласно прописима Републике Србије на дан закључења овог уговора административни трошкови и камата су ослобођени обавеза плаћања пореза за време важења овог закона, административни трошак је фиксан и плаћа се једнократно“, те да се тужена обавезе да тужиоцу исплати износ који је неосновано наплатила у висини од 11.233,00 динара са законском затезном каматом од 10.05.2012. године па до исплате. Ставом трећим изреке, тужилац је обавезан да туженој на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 44.600,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Новом Саду Гж 4445/2018 од 08.06.2021. године, жалба тужиоца је делимично усвојена, па је наведена првостепена пресуда преиначена у побијеном одбијајућем делу одлуке о главном захтеву (став други изреке) као и у делу одлуке о трошковима поступка, тако што је утврђено да је ништава одредба уговора о дугорочном стамбеном кредиту од 30.03.2012. године, ближе описана у том ставу изреке првостепене пресуде, па је тужена обавезана да тужиоцу исплати износ који је наплатила неосновано у висини од 11.199,00 динара са законском затезном каматом од 10.05.2012. године до исплате, као и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 41.195,92 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате. У преосталом побијаном одбијајућем делу одлуке о главном захтеву (преко досуђених 11.199,00 динара до тражених 11.233,00 динара) жалба тужиоца је одбијена и првостепена пресуда потврђена. Ставовима другим и трећим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове жалбеног поступка од 14.347,96 динара, а одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије, у смислу члана 404. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20) Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији, ради уједначавања судске праксе, због чега је одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужене основана.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац АА као корисник кредита, закључио је са туженом банком дана 30.03.2012. године уговор о дугорочном стамбеном кредиту број ... . Чланом 2. став 1. овог уговора банка је одобрила кориснику кредита кредит у

износу од 10.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан пуштања средстава у течај, са роком отплате од 72 месеца. Ставом 7. истог члана, тужилац се обавезао да ће банци платити административни трошак обраде кредита од 1% износа одобреног кредита, односно 100 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан пуштања кредита у течај, путем задужења са његовог – корисниковог рачуна. Дана 30.03.2012. године тужена је тужиоцу презентовала понуду – образац основних података о кредиту у ком је сачињен преглед свих трошкова кредита и то, поред осталог, да фиксни трошак обраде кредитног захтева односно једнократна накнада за обраду кредита износи 1% од износа одобреног кредита, односно 100 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС, који тада одговара износу од 11.136,43 динара (као динарска противвредност тадашњег средњег курса РСД), а што је наведено и у обавезним елементима уговора од 30.03.2012. године (у члану 3. тачка 5). Тужена је од тужиоца, са његовог рачуна дана 09.05.2012. године наплатила износ од 11.199,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиоца, закључивши да предметна уговорна одредба уговора о кредиту није ништава зато што је тужена банка поступила у смислу одредбе члана 17. Закона о заштити корисника финансијских услуга, који јасно одређује шта кориснику кредита мора бити познато у предуговорној фази, па како је тужена предочила у тој фази тужиоцу као кориснику кредита, да је дужан платити накнаду у динарској противвредности од 100 евра за административне трошкове обраде кредита, односно кредитног захтева, то се не може прихватити да тужилац није био упознат са овим обавезним елементима уговора о кредиту, нити је ова његова обавеза плаћања била неодређена, односно неодредива.

Другостепени суд је потврдио првостепену пресуду у делу којим је одбијен део тужбеног захтева за исплату износа преко 11.199,00 динара до тражених 11.233,00 динара на који износ је био постављен тужбени захтев јер је утврђено да је тужена наплатила од тужиоца на име трошкова обраде кредита 11.199,00 динара. Међутим, преиначио је првостепену пресуду у преосталом делу и усвојио тужбени захтев, закључивши да је спорна уговорна одредба члана 2. став 7. ништава као неодређена и неодредива у смислу члана 103. Закона о облигационим односима (ЗОО) из разлога што се истом не прецизира који су то стварни трошкови обраде кредита и на који начин су они обрачунати, због чега тужиоцу није био познат механизам по коме се добија висина тих трошкова, што га доводи у неравноправан положај у односу на тужену банку. Како тужена у конкретном случају није доказала нити објаснила на који начин је дошла до утврђења износа накнаде спорног трошка за обраду кредитног захтева, утврдио је ништавост спорне уговорне одредбе, а тужену обавезао да тужиоцу врати износ од 11.199,00 динара по правилима стицања без основа у смислу члана 210. ЗОО са припадајућом каматом на основу члана 214. истог Закона.

По оцени Врховног касационог суда становиште другостепеног суда је засновано на погршеној примени материјалног права.

Према члану 103. став 1. ЗОО, уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, а на ништавост суд пази по службеној дужности на основу члана 109. истог закона.

Према одредби члана 1065. ЗОО, уговором о кредиту банка се обавезује да обвезнику кредита стави на располагање одређени износ новчаних средстава на одређено или неодређено време за неку намену или без утврђене намене, а корисник се обавезује да банци плати уговорену камату и добијени износ новца врати у време и на начин како је то утврђено уговором. Уговор о кредиту се закључује у писменој форми, што значи да се у писаном тексту уговора мора утврдити износ кредитних средстава, као и услови давања, коришћења и враћања кредита (члан 1066).

Право банке да обрачунава трошкове и накнаде банкарских услуга закљученог Уговора о кредиту произлази из члана 43. Закона о банкама, којим је предвиђена могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова. Ово право банке је регулисано и подзаконским актима и то Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини обрасца који се уручују кориснику („Сл. гласник РС“ број 65/11), која је донета на основу одредаба Закона о заштити корисника финансијских услуга („Сл. гласник РС“, бр.36/11 и 39/14), који се примењује од 05.12.2011. године, па тако и у конкретном случају јер је предметни уговор о кредиту закључен 30.03.2012. године.

Према томе, банка има право на наплату трошкова и накнада банкарских услуга насталих у вези са реализацијом кредита, али је таква одредба уговора правно ваљана под условом да је банка у предуговорној фази информисала корисника кредита о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, понудом која је то садржала, уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви, периоде у којима ће се мењати и начин измене, што је прописано у члану 17. став 4. тачка 10. Закона о заштити корисника финансијских услуга. Обавештавање корисника у предуговорној фази засновано је на једном од основних начела заштите корисника (право корисника на информисање), и обухвата дужност банке да кориснику пружи информације и одговарајућа обавештења о условима који се односе на уговор о кредиту за који је показао интересовање (у даљем тексту понуду), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду (чланови 5. тачка 3. и 17. став 1. наведеног закона).

Сагласно овим законским одредбама у наведеној Одлуци Народне банке Србије („Сл. гласник РС“, бр.45/11), ближе су утврђени изглед и садржина обрасца на којима се понуда уручује кориснику, па је банка дужна да кориснику кредита пре закључења уговора уручи понуду сачињену на одговарајућем обрасцу (образац 1Б-основни подаци о кредиту) који у тачки 3. обухвата трошкове кредита, а у тачки 3.3 висину и врсту свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита (очекивани трошкови у динарима исказују се у апсолутном износу).

Према утврђеном чињеничном стању у понуди поводом закључења предметног уговора о кредиту (образац 1Б – основни подаци о кредиту) у члану 3.3 утврђена је висина и врста свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, па између осталог и једнократна накнада за обраду захтева – фиксна 1% од износа одобреног кредита, односно 100 евра у динарској противвредности на дан пласирања кредита, по средњем курсу НБС, што одговара садржини спорне уговорне одредбе члана 2. тачка 7. којом се тужилац обавезује да по основу трошкова обраде кредитног захтева и пуштања кредита у коришћење, плати банци једнократну накнаду у висини од 1% износа одобреног кредита, односно 100 евра на дан пласирања кредита у динарској противвредности по средњем курсу НБС, путем задужења са корисниковог рачуна. Како је тужилац садржином наведене понуде у предуговорној фази обавештен о врсти и висини накнаде која пада на његов терет, то банка није била у обавези да доказује структуру нити стварне трошкове ове накнаде, нити је таква уговорна одредба неодређена у смислу чланова 8. и 19. став 1. тачка 12. Закона о заштити корисника финансијских услуга. Исказивање ове накнаде за банкарску услугу (обрада кредитног захтева) задовољава услов одређености уговорне обавезе и у смислу члана 50. ЗОО (врста и висина/фиксна или променљива). Следом изложеног, побијана уговорна одредба којом се корисник кредита обавезује да по основу трошкова обраде кредитног захтева и пуштања кредита у коришћење, банци плати једнократну накнаду у висини од 1% од износа одобреног кредита, није противна основним начелима облигационог права нити основним начелима заштите корисника финансијских услуга. С обзиром да побијана уговорна одредба није ништава, то тужилац неосновано потражује наплаћени новчани износ са затезном законском каматом на основу чланова 104. и 214. ЗОО.

Како је тужена успела у поступку по ревизији, то је преиначењем потврђена одлука о трошковима првостепеног поступка, а досуђени су јој трошкови ревизијског поступка који јој припадају на основу члана 165. став 2. у вези чланова 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП. Висина накнаде ових трошкова одмерена је према опредељеном захтеву и то на име састава ревизије у висини од 18.000,00 динара према АТ важећој у време предузимања ове парничне радње. Трошкови судских такси нису признати јер тај захтев није био опредељен.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

**За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић**